

Inspiratiedag

Participatief werken in de jeugdhulp

Participatie werkt?!

13 maart 2018 | VAC Gent

“Een hulpverlener moet niet zijn zoals vrienden, die heeft zijn eigen kijk en die is waardevol, ze moeten er wel in slagen om dicht bij je te staan” (jongere).

“Het is alsof je in iets terechtgekomen bent dat je meesleurt en je kan niet inschatten welke gevolgen wat je zegt kan hebben voor jezelf en voor je kind” (ouder).

“Een ‘hulpverlener’ is eigenlijk geen juiste term. We verlenen geen hulp, maar we ondersteunen mensen in een proces, waar de mensen zelf, de jongere en het gezin aan het stuur zitten” (hulpverlener).

Voor wie is deze inspiratiedag?

Hulpverleners, middenkader en directies uit de jeugdhulp.
Jongeren en ouders met jeugdhulpervaring zijn ook welkom, breng hen mee!

Programma

- 09.30 u. Onthaal met koffie en thee
- 10.00 u. Verwelkoming - Leen Poppe, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Afdeling Beleidsontwikkeling
- 10.20 u. Forumtheater: Improvisatietheater op basis van ervaringen met jeugdhulp
- 11.15 u. Workshopronde 1
- 12.45 u. Middagpauze
- 13.45 u. Workshopronde 2
- 15.30 u. Terugblik op de dag door Kinderrechtencommissaris Bruno Vanobbergen met visuele ondersteuning door Axelle Vanquaille
- 16.00 u. Slot

Locatie en hoe te bereiken?

VAC Gent - Virginie Lovelinggebouw, Koningin Maria Hendrikaplein 70, 9000 Gent.

Met de trein

Het Virginie Lovelinggebouw ligt vlak bij het NMBS-station ‘Gent-Sint-Pieters’. Wandel het station uit langs de hoofdingang. Het gebouw ligt onmiddellijk links, boven de bus- en tramhaltes.

Met de tram of bus

Je kan je vertrekhalte, traject en reistijd opzoeken op de [website van De Lijn](#) of van de [NMBS](#).

Met de wagen

Er is een betalende parking onder het VAC-gebouw.

Hoe inschrijven?

Inschrijven kan tot **26 februari 2018** via deze inschrijvingslink

<https://www.departementwvg.be/participatie-werkt-1303>

Kostprijs: 15 euro. Dit inschrijvingsgeld omvat lunch- en koffiepauzes.

Na het invullen van het inschrijvingsformulier ontvang je de betalingsgegevens. De inschrijving is geldig na overschrijving van het inschrijvingsgeld. Bij niet deelname wordt het bedrag niet teruggestort.

Bij vragen, contacteer: Veerle Hendrikkx, Tel. 02 553 31 18 of veerle.hendrikkx@wvg.vlaanderen.be

In de **voormiddag** kan je kiezen voor een van volgende workshops

1. Participatie: hoe denken jongeren er zelf over? – Cachet vzw

Participatie is voor Cachet een uitgangspunt. Wil jouw voorziening meer participatief werken met jongeren? Maar hoe begin je daar dan aan? En wat vinden jongeren zelf belangrijk wanneer het gaat over participatie? Waar hou je best rekening mee? Wat zijn gevoeligheden en welke randvoorwaarden moet je inbouwen? Tijdens deze workshop laten we jongeren aan het woord om antwoorden te geven op deze vragen.

Medewerkers en jongeren van Cachet - www.cachetvzw.be

2. Participatie zonder ouders? Dialoog in de praktijk! - Oudersparticipatie Jeugdhulp Vlaanderen vzw

Rechtstreekse dialoog met ouders over de ervaringen van ouders met jongeren/kinderen begeleid in de jeugdhulp. De ouders van Oudersparticipatie vzw spreken vanuit de eigen ervaringen, maar ook vanuit de ervaring van verschillende ouders uit onze ouderwerking. We bespreken samen concrete voorbeelden vanuit het perspectief van ouders en stellen de vraag wat participatie betekent. Een moment om de dieperliggende meerwaarde van dialoog met cliënten te ervaren en mee te nemen naar de eigen werking.

Ouders, samen met een medewerker van Oudersparticipatie Jeugdhulp Vlaanderen vzw, regio Oost-Vlaanderen - www.oudersparticipatie-jeugdhulp.be

3. Participatief communiceren: hoezo?! - TAO Armoede

Komt de dialoog met je cliënt ook soms vast te zitten? Hoe komt dit? Waarom doen mensen wat ze doen? Hoe zou het komen dat mensen niet kunnen voldoen aan wat er van hen verwacht wordt? Welke wederzijdse verwachtingen leven er en hoeveel zicht hebben jij en je cliënt daarop?

Hoe kunnen we deze dialoog op gang brengen en dit proces ondersteunen zodat er meer participatie en verbinding uit voort komt?

Als opgeleide ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting heeft Cynthia heel wat watertjes doorzwommen in de hulpverlening. Zij ging in haar werk bij TAO Armoede op zoek naar methodieken om de dialoog tussen hulpverlener en cliënt te versterken. Zij legt in deze workshop uit waarom zij enkele hulpmiddelen ontwikkelde en hoe je er als hulpverlener/organisatie effectief mee aan de slag kan gaan.

Cynthia Hoste, opgeleide ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting
Famke Ghysel, vormingswerker - www.tao-armoede.be

4. Leren uit een participatief traject met jongeren bij het tot stand komen van een nieuw initiatief – Huis voor Jongeren Gent

We lichten het kader en de inspiraties toe die wij zelf gebruikt hebben in het opzetten van ons participatietraject voor het Huis voor Jongeren Gent.

We bespreken verschillende niveaus van participatie. We geven voorbeelden van de methodieken die we gebruikt hebben en wat we daarmee bereikt hebben. In het tweede en interactieve deel gaan we in op de moeilijkheden en de mogelijke valkuilen.

Samantha Werthen en Elke Fontaine, coördinatoren Huis voor Jongeren Gent – www.topuntgent.be

5. Vormingsaanbod over participatieve basishouding, iets voor alle medewerkers in de jeugdhulp! – Jongerenbegeleiding - Informant vzw

De beste manier om te weten of een vorming iets is voor de medewerkers in jouw organisatie is kennismaken en zelf ervaren. Daarom deze workshop, een proevertje van wat de vormingsdag 'participatieve basishouding' kan betekenen voor begeleiders in voorzieningen, pleegzorg, ambulante begeleiding. De vorming is gebaseerd op de bevindingen van de reflectiegroepen minderjarigen en ouders IJH Oost-Vlaanderen.

Deelnemers vinden het in deze vorming deugddoend en soms confronterend om als team verdiepend stil te staan bij de kern van hun job. Als team onderzoeken ze hoe ze waarden zoals 'openheid, gelijkwaardigheid, ...' nog meer waar kunnen maken in de dagelijkse praktijk. Als teamdag is het versterkend én uitdagend om hierover uit te wisselen en concrete acties te formuleren.

Marleen Vandenbergh, vormingswerker voor dit aanbod binnen vzw Jongerenbegeleiding Informant - www.jo-in.be

6. De vertrouwenspersoon van de minderjarige: van regelgevend kader naar een win-win voor iedereen! – Afdeling Beleidsontwikkeling WVG

We gaan dieper in op het recht van minderjarigen om zich te laten bij staan door een vertrouwenspersoon. Na een korte inleiding over het regelgevend kader, willen we vooral ervaringen uitwisselen. We bekijken waar kansen en succesfactoren zitten en waar drempels en uitdagingen liggen. We gaan in op de mogelijke betekenis van een vertrouwenspersoon voor een minderjarige. We bekijken welke ondersteuning je als hulpverlener kan geven om een vertrouwenspersoon te vinden. We denken na over de erkenning en ondersteuning van vertrouwenspersonen in hun rol. We bekijken samen de uitdagingen die we tegenkomen in de implementatie van dit recht. We bekijken ook welke ondersteuning LUS vzw in dit verhaal kan bieden.

Jole Louwagie, Departement WVG - www.departementwvg.be - www.jeugdhulp.be
Skrolan Hugens, LUS vzw - www.lus.be

7. Ouders als vrijwilligers, een tandem-gebeuren - De Tandem vzw - Dienst thuisbegeleiding voor personen met een verstandelijke beperking

We streven in elke begeleiding naar het vormen van een tandem waarbij de ouders voorop zitten en de begeleiders achterop. De ouders nemen het voortouw en sturen het proces. De begeleiders geven tips en sturen bij indien ouders dit vragen. De begeleiders zijn vooral professionelen maar voor sommige taken/vragen doen we een beroep op onze vrijwilligers. Dit zijn ouders die begeleiding kregen (of nog krijgen) en die zin hebben om zich in te zetten voor andere ouders/gezinnen. Tijdens de workshop delen we graag onze kennis en expertise rond het werken met vrijwilligers in onze werking.

Een begeleider bij De Tandem vzw (vanaf 1/1/2018: Fiola vzw) - www.de-tandemvzw.be en ouder uit de vrijwilligerswerking

8. Verbondenheid van ouders en kinderen op hun eigen begeleidingstraject – CKG Open Poortje

We nemen jullie mee in het begeleidingsverhaal van de ouders en kinderen (0-12jaar) in CKG Het Open Poortje. We brengen als inleiding een korte voorstelling van onze visie en eigen ontwikkelde methodieken. We leggen een stapsgewijze, visuele en interactieve weg af doorheen de verschillende fasen in een begeleiding. We bespreken de meerwaarde, de valkuilen, de successen en het falen.

We vertrekken vanuit de participatie van het kind en gaan dan over naar de participatie van ouders, die we systematisch uitnodigen op cliëntbesprekingen. We tonen de participatie in de werking aan de hand van videobeelden van de kinderen hun (thema)vergaderingen.

Een leefgroep begeleider en een gezinsbegeleider van het CKG Open Poortje - www.ckgopenpoortje.be

9. Samen op weg met de kip en het ei - Hof Ter Welle

We tonen het proces van de werkgroep participatie binnen vzw Hof ter Welle, een organisatie binnen de bijzondere jeugdzorg.

Stap voor stap nemen we jullie mee vanaf het voorbereidend werk, de samenstelling van de werkgroep over de verschillende werkvormen heen (ambulant, residentieel, logistiek), het opzetten van een draagvlak met de directie en het beleid, het zoeken naar een methodiek om gedragenheid te creëren bij alle medewerkers ... tot de uitwerking van een participatief initiatief. We delen onze ervaringen, de obstakels en successen die we tot nu toe tegenkwamen in onze zoektocht en nodigen jullie uit tot dialoog over komende uitdagingen.

Kom zelf ontdekken hoe de kip en het ei de rode draad vormen in dit proces.

Liesje De Wolf en Lies Louwagie contextbegeleidsters Hof ter Welle - www.hofterwelle.eu

10. Participatie zit in verbinding maken bij (intercultureel) contact - Ondersteuningsteam Allochtonen (OTA vzw)

De superdiverse samenleving is niet meer weg te denken, ook binnen de jeugdhulpverlening is dit een feit. Het begeleiden van gezinnen met een migratieachtergrond vormt voor veel hulpverleners een uitdaging. Hoe maak ik verbinding met cliënten die zo verschillend lijken van jezelf? Hoe kan ik jongeren en ouders laten participeren als ik het gevoel heb dat we elkaar niet begrijpen?

We starten met een korte voorstelling van onze werking. Aan de hand van enkele oefeningen reflecteren we met de deelnemers over referentiekaders, handelingsverlegenheid en verbinding maken. We sluiten de workshop af met enkele aandachtspunten in interculturele contacten.

Nevin Eryilmaz, intercultureel bemiddelaar bij vzw OTA Oost- en West-Vlaanderen - www.otavzw.be en op Facebook

In de **namiddag** kan je kiezen voor een van volgende workshops

11. Participatie: hoe denken jongeren er zelf over? - Cachet vzw

Participatie is voor Cachet een uitgangspunt. Wil jouw voorziening meer participatief werken met jongeren? Maar hoe begin je daar dan aan? En wat vinden jongeren zelf belangrijk wanneer het gaat over participatie? Waar hou je best rekening mee? Wat zijn gevoeligheden en welke randvoorwaarden moet je inbouwen? Tijdens deze workshop laten we jongeren aan het woord om antwoorden te geven op deze vragen.

Medewerkers en jongeren van Cachet - www.cachetvzw.be

12. Participatie zonder ouders? Dialoog in de praktijk! - Oudersparticipatie Jeugdhulp Vlaanderen vzw

Rechtstreekse dialoog met ouders over de ervaringen van ouders met jongeren/ kinderen begeleid in de jeugdhulp. De ouders van Oudersparticipatie vzw spreken vanuit de eigen ervaringen, maar ook vanuit de ervaring van verschillende ouders uit onze ouderwerking.

We bespreken samen concrete voorbeelden vanuit het perspectief van ouders en stellen de vraag wat participatie betekent. Een moment om de dieperliggende meerwaarde van dialoog met cliënten te ervaren en mee te nemen naar de eigen werking.

Ouders, samen met een medewerker van Oudersparticipatie Jeugdhulp Vlaanderen vzw, regio Oost-Vlaanderen - www.oudersparticipatie-jeugdhulp.be

13. Aan de slag met een opgeleide ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting in mijn organisatie ... wat is de winst voor mijn organisatie? - TAO Armoede

We geven in kort informatie over de opleiding en de methodiek 'opgeleide ervaringsdeskundigheid'. Welke taken kan een opgeleide ervaringsdeskundige opnemen? Welke wederzijdse randvoorwaarden moeten vervuld zijn? Wat betekent het voor opgeleide ervaringsdeskundigen in de praktijk van de jeugdhulp: we delen ervaringen. Samen nadenken vanuit de mogelijkheden!

Cynthia Hoste, opgeleide ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting
Famke Ghysel, vormingswerker - www.tao-armoede.be

14. OPweg Een antwoord op de groeiende wachtlijst. Een realisatie ontwikkeld in dialoog met cliënten uit onze CFB-groep - Team Thuisbegeleiding De Mee-ander, Ruyskensveld vzw

Het rechtstreeks toegankelijk worden van het ambulante jeugdhulpaanbod (2015) stelde ons voor een grote uitdaging. Om hierop een antwoord te bieden gingen we in ons team aan de slag én in dialoog met onze cliëntenfeedbackgroep. We vroegen hen hoe het was om op een wachtlijst te staan en wat voor hen helpend of steunend zou zijn tijdens 'het wachten'. We vroegen onze cliënten naar hun ideeën en ervaringen over het wachtlijstbeheer en het bekomen van passende hulp. Deze ervaringen en bedenkingen namen we mee in het ontwikkelen van onze wachtlijstzorg.

Werken met cliëntenfeedback is cliënten de kans geven om te zeggen wat ze willen en wat ze denken en samen tot beslissingen komen. Deze dialoog resulteerde in een innovatief project, een goede praktijk waar we trots op zijn en die we graag met jullie delen en bespreken.

Krista Krick en Liesbeth Sevenoy van Ruyskensveld vzw, Campus Geraardsbergen, De Mee-ander

15. Krachtgericht en participatief werken als jeugdhulp maatschappelijk noodzakelijk is – OCJ/SDJ

De Ondersteuningscentra Jeugdzorg en de Sociale Diensten bij de Jeugdrechtbanken bieden ook in situaties van maatschappelijke noodzaak participatiemogelijkheden aan cliënten. Dit is niet enkel een decretale doelstelling maar ook een bewuste keuze om met kinderen, jongeren en ouders een betekenisvol traject af te leggen. Welke handvatten zijn er te hanteren binnen dit beperkt speelveld? Hoe kunnen consulenten in dergelijke situaties op weg gaan samen met minderjarigen en ouders en hen motiveren?

Annie De Mets - OCJ Gent en Tine Behaeghe - Regionale staf Jongerenwelzijn Oost-Vlaanderen - www.jongerenwelzijn.be

16. Inspraak in Pleegzorg: (hoe) kan dit? – Pleegzorg Oost-Vlaanderen

Ook pleegzorg wordt uitgedaagd om de participatie van elke betrokken actor bij het pleegzorgproces te realiseren! We lichten toe op welke manier er participatief wordt gewerkt op individueel, organisatie en beleidsniveau in de pleegzorgdienst van Oost-Vlaanderen. We stellen de werking binnen de ontmoetingsgroepen voor jongeren, kinderen, ouders en pleegouders voor.

Samen met jullie bekijken we onze werking kritisch en zoeken uit wat inspirerend en bruikbaar kan zijn binnen een andere jeugdhulpcontext.

Dorine Desmet, participatiemedewerker in Pleegzorg Oost-Vlaanderen - www.pleegzorgvlaanderen.be

17. Beleving van minderjarigen met een handicap en hun ouders: in de jeugdhulp en aan de beleidstafels – Vlaams Gebruikersoverleg voor Personen met een Handicap (VGPH)

Uitwisseling aan de hand van een introductiefilm met 9 interviews (2 jongeren, 2 ex-jongeren, 4 moeders en 1 vader) over zowel hun ervaringen in de jeugdhulp (in sectoren van VAPH, CLB en CGG) als aan de regionale en Vlaamse IJH-beleidstafels: over hun specifieke noden, de zoektocht naar gepaste ondersteuning, het belang van privacy, hun ervaring en de gevolgen van lange wachtlijsten, de koppeling tussen school en opvang, de mogelijkheden van PAB, de behoefte en waarde van zelfsturing, de overgang naar volwassenhulp, wat voor hen een goede hulpverlener is ...

Tia De Wannemaeker, VGPH coördinator in Vlaams-Brabant en Brussel, samen met een ervaringsdeskundige - www.vgph.be

18. Participatie is een werkwoord! – Dienst Ondersteuningsplan Oost-Vlaanderen (D.O.P.)

Participatie zorgt ervoor dat jongeren en hun netwerk maximaal betrokken worden en regie behouden over hun eigen leven. We zijn ervan overtuigd dat het voor iedereen werkt. In een interactieve workshop gaan we samen op zoek naar tips en tricks om jongeren en hun netwerk centraal te zetten. Doorheen de workshop wordt duidelijk dat participeren op verschillende manieren kan. Er is ruimte om ervaringen uit te wisselen en vragen te stellen.

Femke Cnudde en Sarah Van Rijssel, medewerkers van de Dienst Ondersteuningsplan (D.O.P.) - www.dop-ovl.be

19. Aan de slag met ervaringsdeskundigheid van kinderen en jongeren in de jeugdhulp! Cliëntenbureau en E-QUAL HO-Gent

Er is toenemende aandacht voor het inzetten van ervaringsdeskundigheid in de jeugdhulp. In andere sectoren zoals geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg en armoedesector bestaat deze beweging al langer. Daar zien we hoe ervaringsdeskundigheid onder andere wordt ingezet om het bestaande hulpverleningsaanbod te verbeteren en ondersteuning te realiseren die aansluit bij de leefwereld van mensen. We gaan tijdens de workshop dieper in op het belang en de mogelijke meerwaarde van ervaringswerk en -kennis in de jeugdhulp en hoe dat zinvol kan ingezet worden. Tot slot bespreken we het project "Ervaringsdeskundigheid en participatie van kinderen en jongeren" waarbij verschillende partners uit de jeugdhulp en de geestelijke gezondheidszorg samen aan de slag gaan. In dit project worden jongerengroepen opgezet, die tot doel hebben de ontwikkeling en inzet van individuele en collectieve ervaringskennis bij jongeren te stimuleren. Tijdens de workshop gaan we in op hoe dit project in de praktijk concreet vorm krijgt.

Jasper Stevens, medewerker cliëntenbureau - www.cliëntenbureau.be
Tijts Van Steenberghe, onderzoeker E-QUAL - www.hogent.be

20. Participeren is het streven naar een evenwaardige machtsrelatie. Hoe leren we onze macht delen/ afbouwen? – Steunpunt Mens en Samenleving - Straathoekwerk

Participatie is intussen uitgewerkt in een aantal kaders en systemen. Er worden trajecten opgezet binnen voorzieningen, diensten en sectoren. Studiedagen worden georganiseerd en inzichten worden geïmplementeerd en uitgerold.

Waar het steevast te weinig over gaat, is over de basis en noodzaak om participatie te laten slagen: evenredige en evenwichtige machtsverdeling. Participatie vereist niet enkel dat de cliënt 'geëmpowered' wordt maar ook dat de 'andere kant' bereid is om zijn/haar macht af te staan. Die macht zit vervat in systemen met hun regelgeving, diensten met hun finaliteit, subsidieverstrekkers met hun tempo en targets maar ook bij werkers. Werkers met hun ervaringen, hun basishouding, hun aansturing en ondersteuning, hun geduld en gedrevenheid.

In deze workshop willen we nagaan in hoeverre we onze macht willen delen en op hetzelfde niveau willen brengen met die van onze cliënten.

Joost Bonte, Steunpunt Mens en Samenleving (SAM vzw) - afdeling straathoekwerk en outreach – www.samvzw.be

foto freepick